

Rodni aspekti klimatskih promjena

Unapređenje kapaciteta Crne Gore za integrisanje rizika od klimatskih promjena u planiranje – NAP projekat

NAP project

Enhancing Montenegro's capacity to integrate climate change risks into planning
Unapređenje kapaciteta Crne Gore za integrisanje rizika od klimatskih promjena u planiranje

GREEN
CLIMATE
FUND

Projekat: „Jačanje kapaciteta Crne Gore u oblasti integrisanja rizika od klimatskih promjena u proces planiranja“ –
NAP

Rodni aspekti klimatskih promjena

Izazovi za bolju integraciju mjera adaptacije na klimatske promjene?

Ublažavanje (mitigacija) je intervencija za smanjenje izvora emisija ili povećanje ponora gasova sa efektom staklene bašte. Prilagođavanje (adaptacija) je prilagođavanje u prirodnim ili ljudskim sistemima kao odgovor na stvarne ili očekivane klimatske stimuluse ili njihove efekte, koje ublažava štetu ili koristi mogućnosti“ (IPCC 2001),

Rodni aspekti klimatskih promjena

Izazovi za bolju integraciju mjera adaptacije na klimatske promjene?

Iako je godinama fokus na politika bio ublažavanje klimatskih promjena, uprkos mnogim ranjivim oblastima i sektorima, prisutan je pomak ka prilagođavanju (adaptaciji). Poboľšanje je postignuto usvajanjem Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena iz 2019. godine. On nalaže pripremu Plana prilagođavanja na klimatske promjene koji se sastoji od mjera prilagođavanja i povezane finansijske procjene mjera prilagođavanja.

Manji broj postojećih strategija/planova sadrži akcije prilagođavanja, dok se njihova primjena sporo odvija zbog nedovoljne finansijske ili institucionalne podrške.

Izazovi za bolju integraciju mjera adaptacije na klimatske promjene?

Ključne prepreke koje sprečavaju uspostavljanje željenog procesa planiranja adaptacije su:

- okvir za koordinaciju planiranja adaptacije i aktivnosti je samo djelimično uspostavljen i ne funkcioniše kako je očekivano, pa postoji potreba za poboljšanjem i efikasnijim organizacionim dizajnom, jasnom raspodjelom uloga i odgovornosti, poboljšanjem kapaciteta (tehničkih i funkcionalnih) i institucionalnim aranžmanima koji će biti urađeni sa ciljem integrisanja klimatskih promjena u planove rada na sektorskom nivou,
- ograničeni institucionalni i tehnički kapaciteti na nacionalnom i sektorskom nivou za rješavanje problema klimatskih promjena kroz adaptaciju, uz potrebu poboljšanja tehničkih kapaciteta za prikupljanje, stvaranje, korišćenje i širenje informacija i servisa koji se tiču klime,
- nedostupnost odgovarajućih informacija koje su potrebne za sprovođenje informisanog i djelotvornog planiranja adaptacije i ulaganja. Teško je precizno izmjeriti i odrediti troškove opcija za adaptaciju na državnom i sektorskom nivou bez relevantnih informacija o uticajima klime, ranjivostima i kapacitetima za adaptaciju u srednjoročnoj i dugoročnoj perspektivi,
- državni i alternativni izvori finansiranja za ulaganja u adaptaciju nisu optimizovani, jer kompletni troškovi adaptacije još nisu poznati.

Rodni aspekti klimatskih promjena

Predložena rješenja u NAP projektu

Sveobuhvatni cilj ovog projekta je poboljšanje institucionalnih kapaciteta Crne Gore za dugoročno planiranje adaptacije.

Da bi postigao taj cilj, predlog se fokusira na

- (i) poboljšanje institucionalnog okvira za koordinaciju i jačanje institucionalnih kapaciteta,
- (ii) unapređenje informacija o klimatskim promjenama i utvrđivanje potencijalnih odgovora/mjera adaptacije, i
- (iii) utvrđivanje finansijskih zahtjeva i resursa za finansiranje investicija u adaptaciju.

Plan i redoslijed projektnih aktivnosti izrađeni su na način da rezultiraju efikasnošću i budu djelotvorni. Izgradnjom podsticajnog institucionalnog, planskog i programskog okruženja za adaptaciju na nacionalnom i sektorskom nivou, Crna Gora će biti u stanju da prepozna klimatske rizike i ranjivosti i koristi te informacije za potrebe procesa planiranja adaptacije i ispitivanje adekvatnih odgovora na adaptaciju.

Redoslijed je napravljen tako da u početku fokus bude na razvoju/poboljšanju koordinacionog okvira i izgradnju sposobnosti onih koji su uključeni u koordinacioni okvir. Zatim, kada se ojača koordinacioni okvir, preduzimaće se aktivnosti na poboljšanju informacione osnove utvrđivanjem klimatskih rizika i njihovim korišćenjem za utvrđivanje i procjenu odgovarajućih mjera (investicije, projekti, programi itd.).

Rodni aspekti klimatskih promjena

Predložena rješenja u NAP projektu

Sveobuhvatni cilj ovog projekta je poboljšanje institucionalnih kapaciteta Crne Gore za dugoročno planiranje adaptacije sa fokusom na sektore poljoprivrede, turizma, javnog zdravlja i voda.

Da bi se postigao taj cilj, predlog je osmišljen oko tri glavna ishoda, koji se ostvaruju kroz međusobno povezane i komplementarne podishode i aktivnosti:

ISHOD 1: Upravljanje, institucionalna koordinacija i tehnički kapaciteti za planiranje adaptacije su osnaženi

Podishod 1.1 Institucionalni kapaciteti za planiranje adaptacije su procijenjeni i unaprijeđeni

Podishod 1.2 Institucionalna koordinacija u cilju podrške planiranju adaptacije je osnažena

ISHOD 2: Unaprijeđena baza dokaza za kreiranje rodno senzitivnih rješenja za adaptaciju

Podishod 2.1: U prioritetnim sektorima su utvrđeni rodno specifični rizici i ranjivosti izazvani klimatskim promjenama, definisani su širi ciljevi i potencijalne mjere adaptacije

Podishod 2.2 Procesi nacionalnog planiranja adaptacije su utvrđeni

ISHOD 3: Strategija za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za potrebe adaptacije je izrađena

Podishod 3.1 Mehanizmi za finansiranje investicija u adaptaciju su utvrđeni

Podishod 3.2 Angažovanje privatnog sektora na adaptaciji je osnaženo

Rodni aspekti klimatskih promjena

Predložena rješenja u NAP projektu

Priprema plana treba da dovede do toga da:

- *Crna Gora ojača svoj institucionalni okvir za koordinaciju,*
- *poboljša bazu informacija koja je potrebna za djelotvorno donošenje odluka i*
- *definiše strategiju mobilizacije resursa.*

Rodni aspekti klimatskih promjena

Rodni aspekti u NAP projektu

Na koji način su uključeni rodni aspekti u NAP projekat?

- detaljna procjena kapaciteta ključnih institucija nadležnih za planiranje adaptacije. Procjena će biti široka i sveobuhvatna i obuhvatiće razumijevanje individualne i institucionalne sposobnosti za tumačenje i korišćenje klimatskih podataka u cilju integrisanja rizika i mjera adaptacije u planiranje.
- Razvoj programa obuke za povećanje kapaciteta državnih službenika, u relevantnim državnim institucijama koji su uključeni u NPA, za razumijevanje klimatskih rizika i ranjivosti i načina na koje se može integrisati u postojeće politike i planiranje.
- Razvoj programa razvoja kapaciteta kreiran isključivo za privatni sektor i sektor civilnog društva kako bi unaprijedili svoje razumijevanje klimatskih rizika i ranjivosti sa kojima se suočavaju njihovi akteri, kao i da im se predstavi znanje o tome kako integrisati adaptaciju u poslovno planiranje i poslovanje.

Rodni aspekti u NAP projektu

- Ažurirati misiju i nadležnost Radne grupe za ublažavanje i adaptaciju na klimatske promjene u dijelu adaptacije da se unaprijede aktivnosti, koordinacija i odgovornost. Definirati upravljačke procese i institucionalnu organizaciju za nadzor i koordinaciju pitanja vezanih za adaptaciju,
- sveobuhvatan pregled, konsolidaciju i sintezu dostupnih rizika i ranjivosti povezanih sa ili konkretno usmjerenim na 4 prioriteta sektora i izazvanim klimatskim promjenama,
- Pružalac usluga će zatim sprovesti rodno osjetljive procjene rizika od klimatskih promjena u sektorima vodnih resursa, javnog zdravstva, poljoprivrede i turizma, te ponuditi rješenja za sve nedostatke u znanju utvrđene u pregledu, konsolidaciji i sintezi postojećih sektora.

Rodni aspekti u NAP projektu

- Uspostaviti tim multidisciplinarnih nacionalnih/ međunarodnih stručnih savjetnika za izradu Nacionalnog plana adaptacije,
- definisati rodno osjetljive ciljeve, zadatke i indikatore adaptacije za četiri prioriteta sektora. Ovom aktivnošću će se obezbijediti informacije za izradu okvira za monitoring i evaluaciju,
- Tim će pripremiti izvještaj/dokument u kojem će biti predstavljeni prioritetni rodno osjetljivi ciljevi, zadaci i indikatori adaptacije za svaki sektor,
- Izvršiti pregled sektorskih razvojnih politika, planova i strategija (prioritetni sektori) u cilju utvrđivanja polaznih mjesta za integrisanje rodno specifičnih klimatskih rizika i mjera adaptacije. Rezultat ove aktivnosti će biti izvještaj koji će unaprijediti bazu informacija i poslužiti kao njihov izvor za donošenje odluka i aktivnosti na adaptaciji.

Rodni aspekti u NAP projektu

Izraditi akcioni plan za rodnu ravnopravnost kako bi se obezbijedilo da integrisanje principa rodne ravnopravnosti bude jasno zastupljeno u pripremi i realizaciji NPA.

Akcioni plan za rodnu ravnopravnost će odražavati rezultate projekta i biće sastavni dio NPA.

Akcioni plan za rodnu ravnopravnost će se baviti pitanjima rodne inkluzije i olakšati uključivanje žena u upravljanje, planiranje i implementaciju i uklopiće se u rezultate NPA.

Akcioni plan za rodnu ravnopravnost će se baviti rodnim pitanjima i olakšati uključivanje žena u planiranje i sprovođenje adaptacije. Pored toga, biće izrađen Plan komunikacije koji će podržati i dopuniti dokument NPA i Akcioni plan za rodnu ravnopravnost i obezbijediti da akteri budu upoznati sa procesom, planom i povezanim aktivnostima koje se tiču NPA.

Hvala na pažnji.

Za dodatne informacije obratite se:

Borko Vulikić, menadžer projekta (borko.vulikic@undp.org , +382 69 178 128)

Ana Daković, saradnica na programu (ana.dakovic@undp.org)

NAP project

Enhancing Montenegro's capacity to integrate climate change risks into planning
Unapređenje kapaciteta Crne Gore za integrisanje rizika od klimatskih promjena u planiranje

